

Rejse, rejse, rejse, op at skide, skaffe og splejse

/Mathilde Flindt Christensen

Hver morgen vækkes eleverne på Marilyn Anne, et folkeskoleskib for unge i alderen 15-17 år, med denne specielle remse, der er en gammel tradition fra skoleskibene, Skafning henviser til spisning og splejsning betyder at flette tovender. Dette beskriver således et sted, hvor en særlig sprogbrug og et særligt erhvervsområde er tilstede.

Et feltarbejde på folkeskoleskibet Marilyn Anne viste, at skibet som sted og arbejdsfællesskab sammen med fokuset på den enkelte elev skaber en uddannelsesinstitution, der kan noget særligt. På den måde ligner skibet et produktionsskoleværksted, hvor et fag med dets tilhørende sprog, kultur og normer sætter rammer for den læring, der kan finde sted.

Hverdagens nødvendighed

På skibet arbejder 5 sømænd og 1 lærer på skift. Elevantallet er mellem 11-16, hvor halvdelen af eleverne har gået på skibet året forinden, og selv

har valgt at påmønstre år nummer to. De nye elever er blevet sendt ud på skibet af forældre, kommune eller UU-vejledere.

Et skib er en anderledes uddannelsesinstitution, da den har nogle faste rammer og rutiner, som er afhængig af de unges indsats på skibet. Skibets sejlads og vedligehold bliver udført af eleverne og besætningen, og derfor har rammerne for skibet en særlig funktion. Der skal gøres rent om læ og på dækket hver dag, for at vedligeholde det gamle skib. Derudover må eleverne også hjælpe til med opvask, madlavning og dagligvareindkøb. Hvis én elev ikke hjælper til, betyder det en større arbejdsbyrde til de resterende. Derfor er hver enkelt elevs arbejdsindsats afgørende for dagligdagen.

At lære i et fællesskab

Der er en særlig vigtighed i diversiteten i elevgruppen, da alle ikke har samme udgangspunkt for opholdet på skibet, hvilket skaber nogle situationer, hvor eleverne kan lære af hinanden:

Lund (2. Års elev) er god til at hjælpe de nye elever. Sofie bliver ved med at sige hun ikke kan finde ud af det, hvor Lunds eneste svar er, at hun aldrig skal sige hun ikke kan, men hun bliver nødt til at forsøge for at lære det. (Feltnoter dag 5)

Altså en sætning som besætningen det første år havde sagt til Lund, giver han nu videre til Sofie, som en motivation for, hvorfor hun skal prøve.

Eleverne er gode venner, men deres venskab er betinget af, at de hjælper hinanden i de daglige arbejdsrutiner. Det er igennem arbejdet at eleverne får mulighed for at blive optaget i fællesskabet, og når de bliver en del af fællesskabet, opstår læringen. For at læring er til på skibet, er det således en nødvendighed at være en del af det større fællesskab, besætning og elever imellem. Fællesskabet dannes af den fælles hverdag de alle har, hvor de hjælper hinanden både på arbejdsfronten, men også socialt som venner. Hvis en af eleverne er søsyg og uheldet er ude, så er der hurtigt en anden elev der træder til og gør rent efter den syge kammerat.

Socialiseringen, altså evnen til at indgå i et sådant fællesskab er noget, som eleverne bliver i stand til over tid ved hjælp af de gamle elevers tilstedeværelse. De må lære hvilke normer og forventninger der findes, og her er de gamle elever til som "læremestre".

Besætning og elever

En anden nødvendighed for at socialiseringen lykkes er desuden besætningens rolle i forhold til eleverne. Besætningen sørger eksempelvis for at kommunikere til eleverne i en kontekst, som eleverne kan relatere til som eksemplificeret i nedenstående observation:

Da Søren (besætningsmedlem) senere skal forklare om noget der er farligt med risiko for, at de kan dø af det, bruger han Lunds (2års elev) udtryk: "Ja hvis man ender ud i den situation, så ville man nok tænkte: Fuck mit liv, som Lund jo sagde

tidligere." Søren siger dernæst: "Ja og så imens man ligger dernede i dragten (Søren har sendt Lund i vandet for at demonstrere, hvordan dragten puster sig op), så kan man jo tænde en smøg, hvis man kan få ild i lortet." (Feltnoter dag 6)

Dét at besætningen i ovenstående eksempel møder eleverne, hvor de igennem en særlig sprogbrug i øjenhøjde, har en betydning for forholdet elever og besætning imellem. Så til trods for de klare hierarkier, der er til på et skib, så er besætningen gode til at skabe positive og humoristiske relationer til eleverne for at de kan nå ind til den enkelte elev.

Besætningen har øje for de behov eleverne har til trods for at en del af sprogbrugen er bundet op på det erhvervsprog, der er til på et skib. Det at besætningen bor side om side med eleverne, giver anledning til en forståelse for den enkelte elevs behov, og for at de ser hver elev, hvor de er:

Frederik siger til de andre i besætningen: "Holm (2års elev) er sgu en god formand. Han siger det på en god måde til de andre elever. Det skal vi huske at sige til ham". (Feltnoter dag 20)

Så til trods for den kontante tone, der er til ombord på skibet, så er der samtidig plads til, at besætningen arbejder med hver elev, og f.eks. giver dem ros for at tage initiativ. Den gode relation til en voksen er også afgørende for elevernes udvikling og lyst til at arbejde sammen med besætningen.

Socialisering på Marilyn Anne

Socialiseringen af eleverne på et folkeskoleskib viser sig på baggrund af undersøgelsen at være afgørende for elevernes fremtid. Dermed er socialiseringen ikke noget, som kun sker på baggrund af noget enkeltstående. Det er selve helheden omkring skibets rammer som sted, eleverne som lærermestre, og derudover besætningens tilgang til eleverne, der er afgørende for at de vil klare sig bedre på Marilyn Anne end i den normale folkeskole. De får værktøjer til at håndtere en hverdag, forståelse for at indgå i et arbejdsfællesskab og desuden positive forbilleder i besætningen.

Mathilde Flindt Christensen: Kandidat i Pædagogisk Antropologi (Mathildeflindt@gmail.com)

Artiklen bygger på en undersøgelse, der på baggrund af et 3 måneder langt feltarbejde, skulle finde ud af, hvad en tremastet skonnert kan gøre for unge, og hvorfor man har valgt at rykke en skole ud på en skonnert. Min baggrund som langturssejler havde skabt en særlig interesse, da de sejlede jeg mødte på havet, havde valgt at rejse væk og ekskludere sig fra det danske samfund. Dette skabte en interesse for, hvordan et skib bruges til at inkludere unge i fremtidens erhvervssamfund.